

BOSIM MAVZUSI BO'YICHA PEDAGOGIK METODLARNI QO'LLANISHI

Komiljonova Gulhayo Jaloliddin qizi

Farg'ona viloyati Farg'ona davlat universiteti Fizika-Matematika fakulteti Fizika yo'nalishi 1-kurs talabasi

Annotatsiya. Mazkur tezis fizika fanining "Bosim" mavzusini o'qitishda psixologik metodlar yordamida dars jarayonini qiziqarli, ilmiy va samarali tashkil qilishni o'rganadi. Tadqiqotda kognitiv ziddiyat, muammo asosida o'qitish va o'yinlashtirish metodlari birlashtirilib, o'quvchilarning diqqatini jalb qilish, mavzuni amalda tushunish va bilimlarni uzoq muddat saqlash imkoniyati yaratiladi.

Kalit so'zlar: Bosim, kognitiv ziddiyat, muammo asosida o'qitish, o'yinlashtirish, motivatsiya, faol o'rganish, pedagogik metodlar.

Bosim mavzusining ahamiyati

Bosim kundalik hayot bilan chambarchas bog'liq: qor ustida yurish, poyabzal tagi, shinalar, qutqaruv ishlari. Shu sababli faqat formulalarni yodlash yetarli emas; o'quvchilar mavzuni amaliy misollar orqali his qilib o'rganishi kerak.

Psixologik metodlarning qo'llanilishi

Kognitiv ziddiyat; Inson mavjud bilimlari yangi ma'lumotlar bilan ziddiyatga tushganda, o'rganish jarayoni faollashadi. Savol: "Nima uchun odam qor ustida oddiy oyoq kiyim bilan cho'kadi, lekin chang'i bilan yurib cho'kmaydi?" Bu savol o'quvchilarda eski tushunchalar bilan yangi ma'lumot o'rtasida ziddiyat yaratadi va ularni fikrlashga majbur qiladi. Diqqat kuchayadi, yangi bilim mustahkam o'zlashtiriladi.

Muammo asosida o'qitish

O'quvchi muammoli vaziyatlarni yechishga harakat qilganda, tahlil qilish, mantiqiy fikrlash va xotira rivojlanadi. Vazifa: "Agar odam botqoqqa tushib qolsa, uni qanday qutqarish mumkin?" O'quvchilar bosim formulasini qo'llab, turli yechimlar topadi: $p = F / S$ Fikrlash chuqurlashadi va bilim real hayotga bog'lanadi.

Kognitiv ziddiyat

Muammo asosida o'qitish

O'yinlashtirish

Eng kam bosim loyihasi!

O'yinlashtirish

Raqobat, mukofot va qiziqarli vazifalar orqali motivatsiya oshadi, diqqat faollashadi va bilim uzoq muddat eslab qolinishini kuchaytiradi. Sinf 3 guruhga bo'linadi. Vazifa: eng kam bosim beradigan poyabzal tagini loyihalash. Guruhlar loyihani chizma va izoh bilan taqdim qiladi. Motivatsiya oshadi, diqqat faollashadi, bilim mustahkam saqlanadi.

Dars jarayoni

Diqqatni jalb qilish: qiziqarli savol berish. Harakat orqali tushuntirish: tajribalar, kuzatish, amaliy misollar. Muammo yechish: formulalarni amalda ishlatish. O'yin elementlari: guruh loyihasi, raqobat, taqdimot. Muhokama va xulosa: o'quvchilar natijalarni tahlil qiladi.

Psixologik metodlarning amaliy qo'llanishi

Kognitiv ziddiyat

Muammo asosida o'qitish

O'yinlashtirish

O'yinlashtirish

Natijalar

Darsga qiziqish sezilarli oshdi. Mavzu chuqur tushunildi. Bilim uzoq muddat eslab qolindi. O'quvchilarning mantiqiy va ijodiy fikrlash qobiliyati rivojlandi.

Xulosa

Fizika fanini o'qitishda kognitiv ziddiyat, muammo asosida o'qitish va o'yinlashtirish metodlarini qo'llash dars samaradorligini oshiradi. Bu yondashuv o'quvchilarga nazariy bilimni amaliyot bilan bog'lash, faol fikrlash va bilimni uzoq muddat saqlash imkonini beradi. Mazkur dars modeli real sinflarda qo'llash uchun tavsiya etiladi va fizika-psixologiya integratsiyasining samarali namunasi sifatida xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. **Raxmonov, A., Karimov, S.** Umumiy fizika kursi. Mexanika. — Toshkent: O'qituvchi, 2019.
2. **Xusanov, B., Tursunov, A.** Fizika o'qitish metodikasi. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. **G'ofurov, M.** Ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: Akademiya nashri, 2018.
4. **Saidova, N.** Psixologiya asoslari. — Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2017.
5. **Yo'ldoshev, J., Usmonov, S.** Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: O'qituvchi, 2016.
6. **Abdullayeva, D.** Ta'lim psixologiyasi. — Toshkent: Fan, 2019.
7. **Ismoilov, A.** Fizika darslarida interfaol metodlardan foydalanish. — Toshkent: Universitet nashriyoti, 2021.
8. **Shodmonov, Q.** O'quvchilarda motivatsiyani oshirish usullari. — Toshkent: Ma'naviyat, 2018.
9. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. **Fizika fanidan o'quv dasturi.** — Toshkent, 2022.
10. 7–9-sinflar uchun **Fizika darsligi.** — Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021.

